

Op 27 februari 2026 zijn bij de raadsgriffie vragen binnen gekomen van mevrouw Narda Teke-Bozkurt van de fractie PvdA/GroenLinks gericht aan de voorzitter van de Raad op grond van ex artikel 35 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de Raad. Het college van Burgemeester en Wethouders beantwoordt de vragen als volgt.

Betreffende beantwoording schriftelijke vragen van mevrouw Narda Teke-Bozkurt (PvdA) inzake beleidsmatige onderbouwing publiekscampagne drugsgebruik.

Op 2 februari 2026 heeft het college een publiekscampagne over drugsgebruik gelanceerd, naar aanleiding van de resultaten van het rioolwateronderzoek (KWR 2025.092). In het persbericht wordt gesproken van 'zorgelijke uitkomsten' en een 'wake-up call'. In de raadsbrief wordt het onderzoek aangeduid als een objectieve nulmeting en bevestiging van de ingezette koers.

Gelet op de zorgvuldige omgang met wetenschappelijke gegevens en de proportionaliteit van beleidsinterventies stellen wij de volgende vragen.

Beleidsmatige kwalificatie van de onderzoeksresultaten

Vraag 1.

Op basis van welke objectieve criteria kwalificeert het college de uitkomsten van het rioolwateronderzoek als 'zorgelijk', mede gelet op het feit dat in het rapport wordt gesproken van resultaten die grotendeels vergelijkbaar zijn met andere grote steden?

Antwoord

De resultaten laten zien dat in Enschede verschillende drugs worden gebruikt en dat de omvang daarvan vergelijkbaar is met andere grote Nederlandse steden. Voor het college is dit reden om het gebruik als zorgelijk te kwalificeren, omdat drugsgebruik schadelijk is voor gezondheid en samenhangt met criminele gevolgen zoals productie, handel en afvaldumpingen.

Vraag 2

Hoe verhoudt de kwalificatie 'wake-up call' zich tot het feit dat het onderzoek expliciet wordt aangeduid als een nulmeting en momentopname van één week?

Antwoord

Het college ziet het onderzoek als een nulmeting die inzicht geeft in de omvang en patronen van drugsgebruik in de stad. Tegelijkertijd laat deze momentopname zien dat drugsgebruik daadwerkelijk plaatsvindt op grootstedelijk niveau. De term 'wake-up call' is bedoeld om aandacht te vragen voor dit maatschappelijke vraagstuk en het gesprek hierover op gang te brengen.

Vraag 3

Deelt het college dat het rioolwateronderzoek primair inzicht biedt in omvang en patronen van gebruik, maar geen directe causale relatie vaststelt tussen individueel gebruik en geweld in productieketens?

Antwoord

Dat deelt het college, maar we weten ook dat er m.n. achter de productie en distributie van drugs een criminele en vaak gewelddadige wereld schuilgaat.

Vraag 4

Methodologische beperkingen en confounders

Het rapport benoemt onder meer:

- een meetperiode van één week (momentopname);
- onzekerheden in omrekeningsfactoren en excretiewaarden;
- mogelijke verstoringen door lozingen;
- vergelijking met andere gemeenten in een ander jaar.

Daarnaast zijn bij rioolwateronderzoek bekende versturende factoren (confounders) relevant, zoals:

- evenementen of incidentele piekbelasting;
- toerisme en forensenstromen;
- studentenpopulatie;
- variatie in metabolisme en gebruiksroutes;
- medisch gebruik (bijvoorbeeld ketamine);
- instabiliteit van stoffen in het rioolstelsel.

Op welke wijze heeft het college deze methodologische beperkingen en mogelijke confounders betrokken bij de beleidsmatige interpretatie van de resultaten?

Antwoord

De methodologische beperkingen en confounders zijn in het onderzoek zoveel als mogelijk ondervangen:

- een meetperiode van één week

De meetweek was zorgvuldig gekozen. Het betrof een week zonder (school)vakanties of feestdagen. Ook waren er geen (grote) evenementen die veel publiek trokken en mogelijk invloed zouden kunnen hebben op de totale consumptie van drugs binnen de grenzen van de gemeente.

- onzekerheden in omrekeningsfactoren en excretiewaarden

Dit heeft geen invloed op trends of vergelijking tussen steden, alleen bij de omrekening naar de marktomvang. KWR heeft conservatieve factoren gehanteerd om zo tot een conservatieve schatting van de marktomvang te komen.

- mogelijke verstoringen door lozingen

KWR heeft voor de meeste drugs en meetdagen geen aanwijzingen gezien voor mogelijke lozingen of andere afwijkingen. Ze hebben wel een verhoogde MDMA-piek gezien op een meetdag in het voorzieningsgebied van Boekelo/Enschede Zuid. Die is vervolgens op basis van het afwijkend patroon niet meegenomen in de berekening van het gebruik. Vermoedelijk betrof dit geen lozing van productieafval; maar is het wel aannemelijk dat deze hoeveelheid niet (alleen) door de onderzochte populatie is geconsumeerd. Dat is ook als zodanig vermeld in het rapport (op pagina 20).

- vergelijking met andere gemeenten in een ander jaar

Drugsgebruik verandert in de tijd, maar verschillen tussen twee aansluitende jaren zijn doorgaans beperkt. Alleen voor relatief 'nieuwe' drugs die relatief weinig worden gebruikt en recent populair of juist minder populair zijn geworden (bijvoorbeeld MMC) ziet KWR grotere verschuivingen tussen aansluitende jaren. Voor de vergelijking worden altijd de meest recente meetgegevens gebruikt. Om praktische redenen heeft KWR doorgaans niet de mogelijkheid om met metingen van andere gemeenten in hetzelfde jaar te vergelijken.

- evenementen of incidentele piekbelasting

Daar is rekening mee gehouden, er is een bemonsteringsweek gekozen zonder evenement in de gemeente Enschede die het drugsgebruik zou kunnen beïnvloeden.

- toerisme en forensenstromen

Met toerisme is rekening gehouden (er is een bemonsteringsweek gekozen zonder feestdag of schoolvakantie). Er is geen rekening gehouden met forensenstromen omdat dit praktisch niet mogelijk is. Forenzen zullen een aantal uren van de week bijdragen, of als ze in Enschede wonen en daarbuiten werken juist niet bijdragen. Doordat het onderzoek is uitgevoerd op een grote populatie is de verwachting dat dit uitmiddelt. Zelfs met een voltijdbaan zijn mensen minder dan ¼ van de tijd op locatie aan het werk (40 van de 168 uur in de week).

- studentenpopulatie

Voor de studenten die niet in Enschede wonen geldt hetzelfde als wat hierboven vermeld staat t.a.v. forenzen.

- variatie in metabolisme en gebruiksroutes

Variatie in metabolisme middelt uit over een grotere populatie, dat is niet relevant op gemeentelijke schaal (behalve als het om een of enkele gebruikers gaat, maar dan is het gebruik extreem laag, en voor de gemeente in absolute zin minder relevant).

T.a.v. gebruiksroutes gaat KWR uit van gebruiksroutes die leiden tot een conservatieve schatting van de marktomvang.

- medisch gebruik (bijvoorbeeld ketamine)

Voor ketamine en amfetamine geldt dat het medische gebruik ten opzichte van het illegale gebruik te verwaarlozen is.

- instabiliteit van stoffen in het rioolstelsel

De gebruikte parameters zijn gekozen omdat deze stabiel zijn in het riool. Dit is de afgelopen twee decennia in het wetenschappelijke netwerk van KWR uitgebreid onderzocht. Alleen voor de gemeten metaboliet van heroïne is geen beter alternatief, waardoor er geen kwantitatieve uitspraak over heroïnegebruik kan worden gedaan.

Het college heeft het rioolwateronderzoek laten uitvoeren om inzicht te krijgen in het drugsgebruik in onze gemeente, als onderdeel van het 'Plan van Aanpak Drugsbestrijdingsfonds'. Dat plan van aanpak is opgesteld naar aanleiding van het door uw raad aangenomen amendement 'Drugsbestrijdingsfonds' en zet in op de pijlers 'bewustwording', 'deskundigheidsbevordering' bij professionals en 'monitoring'. De resultaten van het rioolwateronderzoek zijn daarin niet bepalend geweest.

Vraag 5

Is onderzocht of in de meetweek sprake was van bijzondere omstandigheden die de uitkomsten kunnen hebben beïnvloed?

Antwoord

De meetweek is zorgvuldig gekozen. Het betrof een week zonder (school) vakanties of feestdagen en/of (grote) evenementen. Zie ook de antwoorden hier boven.

Vraag 6

Deelt het college dat structurele conclusies over trends of omvang terughoudend moeten worden geïnterpreteerd bij een eenmalige weekmeting?

Antwoord

Conclusies over de omvang van de drugsconsumptie moeten altijd met terughoudendheid worden geïnterpreteerd. Langdurig onderzoek in verschillende steden en regio's gedurende meerdere maanden laat zien dat de variatie van drugsconsumptie tussen verschillende meetweken beperkt is (van 5% tot maximaal ~25%). Alleen drugs die in zeer geringe mate worden gebruikt laten grotere variaties tussen meetweken zien (bijvoorbeeld methamfetamine). Dit gaat zelfs in grote gemeenten om een zeer klein aantal gebruikers, waardoor individuele keuzes en reisbewegingen invloed gaan hebben op het beeld.

Zoals ook aangegeven in de raadsbrief van 2 februari jl. is het rioolwateronderzoek dat vorig jaar is uitgevoerd een nulmeting. Het college wil het rioolwater onderzoek in 2027 herhalen zodat we het effect van het Drugsbestrijdingsfonds kunnen meten.

Proportionaliteit van de gekozen interventie

Vraag 7

In hoeverre acht het college het proportioneel om op basis van een nulmeting een confronterende en deels shockerende publiekscampagne te starten?

Antwoord

In het hierboven genoemde amendement dat door uw raad is aangenomen, staat expliciet dat ook "een campagne wordt opgezet vergelijkbaar met die in Rotterdam, waarbij de criminele gevolgen van harddruggebruik inzichtelijk worden gemaakt". De campagne is dus niet op basis van de nulmeting tot stand gekomen, maar op basis van de opdracht van uw raad.

Vraag 8

Kan het college toelichten welke beleidsmatige afweging is gemaakt tussen de aard van het onderzoek (epidemiologische nulmeting) en de gekozen normatief geladen communicatiestrategie?

Antwoord

Het onderzoek was niet de aanleiding van de campagne, maar één van de onderdelen binnen het bredere beleid dat is vastgesteld (het plan van aanpak Drugsbestrijdingsfonds) naar aanleiding van het amendement Drugsbestrijdingsfonds. Het rioolwateronderzoek geeft namelijk als nulmeting inzicht in patronen en omvang van drugsgebruik in Enschede. De campagne geeft invulling aan de expliciete opdracht van uw raad in datzelfde amendement.

Vraag 9

Welke aanvullende gegevens (bijvoorbeeld politiegegevens, zorgcijfers, GGD-monitor, landelijke trendrapportages) zijn betrokken bij de beslissing om de campagne in deze vorm te starten?

Antwoord

Zoals gezegd is de campagne voortgekomen uit het amendement Drugsbestrijdingsfonds dat door uw raad is aangenomen. Bij de invulling van de campagne is gebruikgemaakt van de richtlijnen voor verantwoord taal- en beeldgebruik over drugs, zoals opgesteld door het Trimbos instituut. Daarnaast is input van jongeren van Jong053 en studenten van het ROC van Twente gebruikt.

Trimbos-richtlijnen en communicatieve effectiviteit

Vraag 10

Op welke concrete onderdelen van de richtlijnen van het Trimbos-instituut voor verantwoord taal- en beeldgebruik is de campagne getoetst?

Antwoord

De volgende richtlijnen zijn opgevolgd: [TRIPM0823-Tijlpijst-taal-en-beeldgebruik-drugs.pdf](#)

- Voorkom stereotype portrettering
- Beperk beelden van drugs
- Voorkom beelden van handelingen van drugsgebruik
- Geen beelden van mensen die heel ziek zijn of overleden zijn.

Vraag 11

Is vooraf beoordeeld hoe de gekozen confronterende aanpak zich verhoudt tot wetenschappelijke inzichten uit preventiewetenschap en gedragspsychologie over de effectiviteit van schuld- of angstgedreven campagnes?

Antwoord

Ja, die inzichten zijn bij de totstandkoming van de campagne ook betrokken. Gezien de opdracht van uw raad is er een bewuste keuze gemaakt voor een campagne die stevig is van opzet maar waarbij wel rekening is gehouden met de hierboven genoemde richtlijnen van het Trimbos-instituut.

Het doel van deze campagne is vooral om het gesprek over drugsgebruik en de gevolgen daarvan op gang te brengen. Een confronterende boodschap kan helpen om aandacht te trekken en dat gesprek te stimuleren.

We hebben ook in de media gezien dat juist het shockerende element heeft geholpen om het gesprek op gang te brengen. Zo is een item van RTV Oost over het cokegebruik en de campagneleuzen op Tiktok 184000 keer bekeken, 8524 keer geliked, 3606 keer gedeeld. Op Instagram heeft hetzelfde bericht 3807 likes en is het 5484 keer gedeeld (op 6 maart 2026). Tevens is er door regionale en landelijke media aandacht besteed aan de campagne.

Vraag 12

Kan het college aangeven welke wetenschappelijke onderbouwing specifiek ten grondslag ligt aan het shockerende deel van de campagne?

Antwoord

Het amendement Drugsbestrijdingsfonds van uw raad lag ten grondslag aan de campagne.

Monitoring en effectmeting**Vraag 13**

Wat is het concrete, meetbare beleidsdoel van de campagne (bijvoorbeeld vermindering gebruik, normverschuiving, bewustwording)?

Antwoord

Het doel van de campagne is om bewustwording te vergroten over de risico's en gevolgen van harddrugsgebruik en het normaliseren van drugsgebruik tegen te gaan, met name onder jongeren en jongvolwassenen. De campagne is er daarnaast op gericht om het gesprek over drugsgebruik en de gevolgen daarvan op gang te brengen.

Vraag 14

Op welke wijze wordt het effect van de campagne geëvalueerd?

Antwoord

In 2027 wil het college het rioolwateronderzoek herhalen. Daarnaast monitort GGD Twente de voortgang van het drugsbestrijdingsfonds door extra onderzoek via de Gezondheidsmonitor Jeugd en Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen in 2025 en 2026. Deze onderzoeken zijn daarvoor uitgebreid met specifieke vragen rondom middelengebruik en de speerpunten van het plan van aanpak.

Vraag 15

Is het college van mening dat een herhaling van het rioolwateronderzoek in 2027 een valide methode is om het effect van een communicatieve interventie te meten, mede gelet op de genoemde confounders en externe invloeden?

Antwoord

Wanneer grote verschuivingen in gebruik optreden, zal dit bij herhaalde meting op een soortgelijk moment zichtbaar worden. Kleine verschillen (doorgaans wordt een drempel van 35% gehanteerd) kunnen niet aangemerkt worden als verandering.

Bij de interpretatie moet echter ook rekening gehouden worden met generieke trends in drugsgebruik, we zien bijvoorbeeld dat het gebruik van cocaïne in verschillende grote steden de afgelopen 10 jaar gestaag stijgt, als deze trend zich ook in 2027 voorzet, maar dat Enschede hiervan afwijkt, dan kan dat ook gezien worden als een verandering ten opzichte van andere locaties.

Het is vanuit wetenschappelijk oogpunt niet mogelijk om een oorzakelijk verband te leggen tussen beleid en het gebruik dat wordt gemeten met rioolwateronderzoek, daarvoor is ander type onderzoek nodig om de beweegredenen van (voormalige) gebruikers te bepalen.

Vraag 16

Worden bij de evaluatie ook mogelijke onbedoelde effecten, zoals stigmatisering of verminderde hulpbereidheid, betrokken?

Antwoord

Als dat blijkt uit de hierboven genoemde onderzoeken dan zal dat meegenomen worden in het vervolg.

Enschede, 17 maart 2026

Burgemeester en Wethouders van Enschede,
de Secretaris, de Burgemeester,

M.W. de Graaf

R.W. Bleker